

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра психології

у виробничій сфері Ψ

ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

Методичні вказівки щодо проведення практичних занять
для студентів вищих навчальних закладів денної та заочної форми навчання
спеціальності 053 “Психологія”

Тернопіль – 2018

Вишньовський В.В. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять з дисципліни «Психологічна служба» для студентів вищих навчальних закладів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія». – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. – 24 с.

РЕЦЕНЗЕНТИ: **Моначин І.Л.** – доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології у виробничій сфері Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя.

Бамбурак Н.М. – доцент, к. психол. н., доцент кафедри практичної психології Львівського державного університету внутрішніх справ МВС України

Для студентів вищих навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю 053 «Психологія», а також для практичних психологів, соціальних педагогів, слухачів системи перепідготовки та вдосконалення психолого-педагогічних кадрів.

Розглянуто і затверджено до друку на засіданні кафедри психології у виробничій сфері Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя, протокол № 10 від 14 березня 2018 року.

Схвалено і рекомендовано до друку методичною радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя, протокол № 7 від 18 квітня 2018 року.

Мета вивчення дисципліни “Психологічна служба”

Психологічна служба належить до практичної психології, є її галуззю. Як наука, теоретичне підґрунтя, психологічна служба необхідна майбутнім практикуючим психологам для належного виконання професійної діяльності. Психологічна служба є однією із форм людської духовної практики, її метою є охорона психічного здоров'я людини, внесення коректив у структуру та зміст ментального буття особистості, її взаємин з навколишнім світом, враховуючи при цьому індивідуальність особистості.

Вивчення психологічної служби здійснюється після засвоєння курсів загальної психології, історії психології, вікової, соціальної психології тощо.

Проблеми теорії та практики психологічної служби висвітлено в дослідженнях Г. Абрамової, О. Бондаренка, О. Кульчицької, В. Панка, В. Рибалки, Н. Чепелевої, Т. Титаренко, Л. Уманець, З. Кісарчук, Г. Онищенко, Т. Юрченко, Н. Мацневої, Л. Дзюбко, О. Ставицької, Н. Пов'якель, Н. Плахотникової, Н. Гврiшвлі, О. Осадько, Л. Усачової, Л. Пінчукової, Т. Яценко та інших.

Специфіка психологічної служби зумовлює відповідні форми, методи та зміст підготовки практикуючих психологів. Процес підготовки таких спеціалістів включає формування професійно важливих рис спеціаліста: психологічний світогляд, структуру цінностей, спрямованість особистості, розвинуті механізми соціальної перцепції, навички спілкування, нахили, уміння керувати процесом взаємодії з іншими, навички саморегуляції, розвинуту професійну інтуїцію тощо. Зміст підготовки спеціалістів психологічної служби охоплює вивчення теорії, опанування теоретичних засад практичної психології, яке проходить у процесі участі в семінарах, конференціях, а також – оволодіння психологічними технологіями, практичними навичками, що формуються у практичній роботі та під час участі у семінарах практикумах.

Мета курсу: ознайомити студентів із основними положеннями теорії і практики функціонування психологічної служби в різних сферах, озброїти їх знаннями про нормативно-правові, етичні та організаційно-методичні аспекти діяльності практичного психолога.

Програма навчального курсу передбачає теоретичну і практичну підготовку майбутніх психологів до їх професійної діяльності в різних закладах.

Програма курсу розроблена за вимогами кредитно-трансферної системи навчання і орієнтована на самостійну роботу студентів з літературними джерелами та в інформаційних мережах. Важливим аспектом вивчення курсу є формування умінь здійснювати рефлексію професійної діяльності і визначати ефективні методи та форми роботи з різними категоріями населення.

Завдання навчального курсу “Психологічна служба”:

- розкрити роль і значення психологічної служби в системі освіти, соціальних службах, медичних закладах, на підприємствах, правоохоронних закладах;
- охарактеризувати основні напрями діяльності і види роботи практичного психолога;
- ознайомити студентів з методикою роботи психолога з людьми різного віку, різних віросповідань, національного менталітету, освіченості тощо;
- розкрити механізми та закономірності психологічного впливу на інтелектуальний та творчий особистісний розвиток дитини;
- формувати професійно важливі риси та якості практичного психолога;
- формувати психологічну культуру особистості.

Після проходження навчального курсу “Психологічна служба” студент повинен:

Знати:

- предмет, завдання та напрями діяльності психологічної служби;
- структуру і зміст діяльності психологічної служби;

- історію вітчизняної і зарубіжної психологічної служби;
- основні види і зміст діяльності; напрями, методи і форми роботи практичного психолога;
- особливості планування роботи та ведення документації практичного психолога;
- посадові обов'язки психолога, кваліфікаційні вимоги до категорій;
- етичні норми та правила поведінки психолога;
- функціональне призначення та обладнання психологічного кабінету.

Вміти:

- викладати психологічну інформацію на науковому рівні із врахуванням аудиторії, рівня її освіченості, віку, потреб і запитів;
- обґрунтовувати важливість і значущість психологічних знань для ефективної взаємодії кожної особистості із соціумом;
- застосовувати професійні знання в практичній діяльності;
- проводити індивідуальні та групові консультації з дітьми та дорослими;
- здійснювати психологічну діагностику, використовуючи психодіагностичні методики, тести, здійснювати обробку та аналіз результатів дослідження;
- розробляти на основі отриманих даних комплекси корекційних занять і рекомендації.

Структура залікового кредиту

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	в тому числі					всього	в тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
X семестр												
МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ												
ЗМ 1: Психологічна служба як галузь професійної діяльності												
Тема 1. Вступ. Психологічна служба в Україні і в світі. Специфіка і взаємозв'язок наукової, практичної та побутової психології.	9	2	1	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 2. Структура та завдання практичної психології. Методологія психологічної служби як галузі практичної психології.	11	3	1	-	-	7	10	1	1	-	-	8
Тема 3. Особистість у полі зору психолога. Життєвий шлях особистості.	11	2	2	-	-	7	10	1	1	-	-	8
ЗМ 2: Основні види діяльності та функції соціально-психологічної служби												
Тема 4. Просвітницька і профілактична робота. Психологічне консультування.	9	2	1	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 5. Індивідуальні та групові форми діяльності соціально-психологічної служби.	9	2	1	-	-	6	10	1	1	-	-	8
ЗМ 3: Особистість практикуючого психолога												
Тема 6. Особистість практикуючого психолога.	11	3	1	-	-	7	10	1	1	-	-	8
Разом за модулем I	60	14	7	-	-	39	60	6	6	-	-	48
МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ												
ЗМ 4: Психологічна служба в закладах освіти												
Тема 7. Основи організації психологічної служби в освітніх закладах.	11	3	1	-	-	7	10	1	1	-	-	8
Тема 8. Проблеми становлення особистості у навчально-виховному процесі. Основні види діяльності шкільного психолога.	12	3	2	-	-	7	10	1	1	-	-	8
ЗМ 5: Психологічна служба в медичних і правоохоронних закладах												
Тема 9. Психологічна служба в медичних закладах.	10	2	1	-	-	7	10	1	1	-	-	8
Тема 10. Психологічна служба в правоохоронних закладах.	9	2	1	-	-	6	10	1	1	-	-	8
ЗМ 6: Психологічна служба в соціальних службах та на виробництві												
Тема 11. Психологічна служба в соціальних службах.	9	2	1	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 12. Психологічна служба на виробництві.	9	2	1	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Разом за модулем II	60	14	7	-	-	39	60	6	6	-	-	48
Всього:	120	28	14	-	-	78	120	12	12	-	-	96

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
X семестр			
1	Психологічна служба як галузь професійної діяльності.	2	1
2	Основні види діяльності та функції соціально-психологічної служби.	3	1
3	Особистість практикуючого психолога.	2	1
4	Психологічна служба в закладах освіти.	3	1
5	Психологічна служба в медичних і правоохоронних закладах.	2	1
6	Психологічна служба в соціальних службах та на виробництві.	2	1
	ВСЬОГО:	14	12

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття №1

Психологічна служба як галузь професійної діяльності

1. Положення про психологічну службу.
2. Історія розвитку вітчизняної психологічної служби.
3. Особливості діяльності психологічної служби за кордоном.
4. Взаємозв'язок практичної, наукової (академічної) і побутової психології, їх специфіка.
5. Завдання і цілі психологічної служби.
6. Структура та зміст діяльності психологічної служби.
7. Зміст діяльності практичного психолога.
8. Система принципів функціонування психологічної служби.
9. Проблема синтезу психологічної структури особистості.
10. Психологічні проблеми особистості, їх визначення та шляхи розв'язання.
11. Формування здорового способу психічного життя особистості.
12. Життєва ситуація особистості. Аналіз та осмислення життєвої ситуації.
13. Психологічна ситуація.
14. Подія як вузловий момент життєвого шляху.
15. Життєві кризи особистості.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризувати психологічну службу як практичну психологію.
2. Порівняти функціонування психологічної служби в Україні та за її межами.
3. В чому полягає різниця між практичною, академічною і побутовою психологією?
4. Яка мета створення психологічної служби?
5. Чим займається практичний психолог?
6. З чим пов'язані психологічні проблеми особистості? Як їх розв'язують?
7. Навести приклади здорового психічного життя особистості.
8. Порівняти життєву і психологічну ситуації.
9. Чому виникають в людей життєві кризи?

Семінарське заняття № 2

Основні види діяльності та функції соціально-психологічної служби

1. Просвітницька робота в освіті.
2. Завдання просвітницької роботи психолога.
3. Просвітницька робота в медичних закладах.
4. Просвітницька робота на виробництві.
5. Профілактична робота.
6. Поняття консультативної діяльності. Принципи психологічного консультування.
7. Поняття індивідуальних форм діяльності психолога (індивідуальне психологічне консультування, індивідуальна психологічна корекція, індивідуальна психотерапія).
8. Групові форми психокорекції та психотерапії.
9. Психологічна реабілітація потерпілих від катастроф.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризувати завдання просвітницької роботи в різних галузях суспільного життя.
2. В чому полягає суть профілактичної роботи?
3. Згідно яких принципів здійснюють психологічне консультування?
4. В чому проявляється подібність та відмінність між індивідуальними та груповими формами діяльності психолога?
5. Як необхідно проводити психологічну реабілітацію потерпілих від катастроф?

Семінарське заняття № 3

Особистість практикуючого психолога

1. Етичні засади діяльності практикуючого психолога.
2. Етичний кодекс психолога.
3. Кабінет психолога. Функціональне призначення психологічного кабінету. Вимоги до його оформлення.
4. Наочні посібники та методичний інструментарій у роботі практичного психолога.
5. Кабінет психологічного розвантаження.
6. Психотерапевтична ситуація.
7. Професійний відбір.

8. Зміст підготовки практикуючих психологів.
9. Особистісна підготовка практикуючого психолога.
10. Форми і методи підготовчого процесу.

Запитання для самоконтролю:

1. Чому необхідно дотримуватись етичного кодексу психолога?
2. Яким має бути кабінет психолога?
3. Чи кожний бажаючий може бути практикуючим психологом?
4. Якими знаннями, навичками та вміннями повинні володіти практикуючі психологи?
5. Як ви готуетесь до майбутньої професійної діяльності?

Семінарське заняття № 4

Психологічна служба в закладах освіти

1. Основні завдання та функції практичної психології в системі освіти.
2. Психологічна служба початкової школи.
3. Психологічна служба загальноосвітньої школи.
4. Психологічне забезпечення роботи навчальних закладів реабілітації неповнолітніх.
5. Психологічна служба у позашкільних закладах.
6. Психологічна служба у вищих закладах освіти.
7. Морально-етичні принципи діяльності шкільного психолога.
8. Особливості реалізації особистісного підходу в роботі шкільного психолога.
9. Проблеми школярів у різні вікові періоди.
10. Психолог та міжособистісні стосунки в класі.
11. Діагностика та корекція психологічних девіанцій.
12. Робота з батьками учнів.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризувати завдання психологічної служби в системі освіти.
2. Охарактеризувати функції психологічної служби в системі освіти.
3. Чому запроваджено єдину інформаційну систему психологічної служби?
4. Що входить в коло діяльності шкільного психолога?
5. Чому необхідно працювати з батьками учнів?

Семінарське заняття № 5

Психологічна служба в медичних і правоохоронних закладах

1. Призначення психологічної служби в медичних закладах.
2. Завдання медичної психології.
3. Аутотренінг.
4. Психолог у психоневрологічній клініці.
5. Психологічна діагностика пацієнтів.
6. Поняття “норми” в психології.
7. Лікувальний ефект психологічної роботи.
8. Поняття юридичної психології.
9. Кримінальна психологія.
10. Психологія потерпілого.
11. Психологія неповнолітніх правопорушників.
12. Психологічна служба у митному комітеті, у податковій міліції, у державних службах безпеки, в органах міліції, у міжвідомчій охороні, у внутрішніх військах МВС України.
13. Психологія перевиховання.
14. Практичний психолог у місцях позбавлення волі. Методика роботи із злочинцями.
15. Психологічна допомога ув'язненим.

Запитання для самоконтролю:

1. Які завдання психологічної служби в медичних закладах?
2. Діяльність психолога у психоневрологічній клініці.
3. Охарактеризувати особливості функціонування психологічної служби у правоохоронних закладах.
4. Пояснити поняття „перевиховання” з психологічної точки зору.
5. Які шляхи здійснення психологічної допомоги ув'язненим?

Семінарське заняття № 6

Психологічна служба в соціальних службах та на виробництві

1. Психолог у соціальній службі. Напрямки та види діяльності практичного психолога в соціальній службі.
2. Проведення індивідуальних та сімейних консультацій.
3. Психологічна діагностика.
4. Проведення тренінгових занять.
5. Врахування в роботі психолога різних категорій пацієнтів.

6. Телефон довіри як форма роботи практичного психолога.
7. Напрямки професійної психологічної роботи на виробництві: у сфері економіки, ринку, бізнесу.
8. Психологія менеджменту.
9. Діагностика психологічних проблем, пов'язаних із роботою.
10. Комплектування робочого колективу.
11. Психологічна діяльність в сфері маркетингу.
12. Оформлення бізнес-простору.

Запитання для самоконтролю:

1. Охарактеризувати діяльність психолога у соціальній службі.
2. Які особливості роботи психолога у формі „телефону довіри”?
3. Яка роль психолога в кадровій службі?
4. Як впливають знання психології на роботу керівних кадрів?
5. Чому необхідні психологічні знання маркетологу?

Питання для підготовки до іспиту

1. Положення про психологічну службу системи освіти України.
2. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти.
3. Етичний кодекс психолога.
4. Концепція соціально-психологічної служби Збройних Сил України.
5. Історія розвитку вітчизняної психологічної служби.
6. Особливості діяльності психологічної служби за кордоном.
7. Взаємозв'язок практичної, наукової (академічної) і побутової психології, їх специфіка.
8. Завдання і цілі психологічної служби.
9. Структура та зміст діяльності психологічної служби.
10. Зміст діяльності практичного психолога.
11. Психологічні проблеми особистості, їх визначення та шляхи розв'язання.
12. Формування здорового способу психічного життя особистості.
13. Життєві кризи особистості.
14. Просвітницька робота в освіті.
15. Завдання просвітницької роботи психолога.
16. Просвітницька робота в медичних закладах.
17. Просвітницька робота на виробництві.
18. Профілактична робота.
19. Поняття консультативної діяльності. Принципи психологічного консультування.
20. Поняття індивідуальних форм діяльності психолога (індивідуальне психологічне консультування, індивідуальна психологічна корекція, індивідуальна психотерапія).
21. Групові форми психокорекції та психотерапії.
22. Психологічна реабілітація потерпілих від катастроф.
23. Кабінет психолога. Функціональне призначення психологічного кабінету. Вимоги до його оформлення.
24. Зміст підготовки практикуючих психологів.
25. Особистісна підготовка практикуючого психолога.
26. Основні завдання та функції практичної психології в системі освіти.
27. Психологічна служба школи.
28. Психологічна служба у вищих закладах освіти.
29. Морально-етичні принципи діяльності шкільного психолога.
30. Психологічні проблеми школярів у різні вікові періоди.
31. Діагностика та корекція психологічних девіанцій.

32. Робота з батьками учнів.
33. Призначення психологічної служби в медичних закладах.
34. Завдання медичної психологічної служби.
35. Лікувальний ефект психологічної роботи.
36. Поняття юридичної психологічної служби.
37. Кримінальна психологічна служба.
38. Психологія потерпілого.
39. Психологія неповнолітніх правопорушників.
40. Практичний психолог у місцях позбавлення волі. Методика роботи із злочинцями.
41. Психологічна допомога ув'язненим.
42. Психолог у соціальній службі. Напрямки та види діяльності практичного психолога в соціальній службі.
43. Проведення індивідуальних та сімейних консультацій.
44. Психологічна діагностика.
45. Проведення тренінгових занять.
46. Телефон довіри як форма роботи практичного психолога.
47. Напрямки професійної психологічної роботи на виробництві: у сфері економіки, ринку, бізнесу.
48. Психологія менеджменту.
49. Діагностика психологічних проблем, пов'язаних із роботою в трудовому колективі.
50. Комплектування робочого колективу.
51. Психологічна діяльність в сфері маркетингу.
52. Оформлення бізнес-простору.
53. Взаємозв'язок загальної психології, практичної психології та психологічної служби.
54. Форми звітності психологів.
55. Психологічна служба на виробництві.
56. Психологічна служба в центрі соціально-психологічної реабілітації дітей.
57. Робота психолога з дітьми з девіантною поведінкою.
58. Робота психолога з підлітками.
59. Робота психолога в оздоровчих таборах.
60. Робота психолога в дитячих будинках.
61. Робота психолога з дітьми, які перебувають у виправних колоніях.
62. Робота психолога в будинках для самотніх літніх людей.
63. Психологічна підтримка важкохворих.
64. Форми звітності психологів у різних галузях.
65. Методи психологічних досліджень.

66. Ознайомлення із роботою психологів-практиків у їх безпосередній професійній діяльності.
67. Робота психологічної служби із постраждалими від фізичного та психологічного насилля.
68. Психологічне насилля в сім'ї, його профілактика та реабілітація постраждалих.
69. Поведінка, що попереджує психологічне насилля на роботі.
70. Вплив розвитку психологічної науки на становлення та розвиток психологічної служби.
71. Як набувати друзів.
72. Методи психологічного впливу на оточуючих.
73. Робота психолога з кадрами.
74. Конфлікти: їх профілактика та способи розв'язання.
75. Функціонування психологічної служби за кордоном.

Рекомендована література

(основна)

1. Бодров В.А. Психологические исследования проблемы профессионализации личности / [Под ред. В.А. Бодрова] // Психологические исследования проблемы формирования личности профессионала – М.: Наука, 1991. – 344 с.
2. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості : [учбовий посібник для студентів старших курсів психологічних факультетів та відділень університетів] / О.Ф. Бондаренко. – Харків : Фоліо, 1996. – 237 с.
3. Варначева Л.В. Школьные проблемы глазами психолога / Л.В. Варначева, Т.А. Гусева и др. – М., 1998. – 234 с.
4. Вірна Ж.П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: Монографія / Ж.П. Вірна. – Луцьк: Вежа, 2003. – 320 с.
5. Володарская И.А., Лизунова Н.М. Система подготовки психологов в США / И.А. Володарская, Н.М. Лизунова // Вестник МГУ. – Сер. 14. Психология. – 1989. – №3. – С. 50-62.
6. Галузеві стандарти вищої освіти: Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра; Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра. / [Авторський колектив під керівництвом Т.С. Яценко] – К.: МОНУ. 2005. – 326 с.
7. Дубровина И.В. Школьная психологическая служба : Вопросы теории и практики / Научн.-исслед. ин-т общей и педагогической психологии Академии пед. наук СССР / И.В. Дубровина. – М. : Педагогика, 1991. – 232 с.
8. Основи практичної психології. Підручник для ВНЗ / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.
9. Панок В. Г. Психологічна служба: [навч.-метод. посіб. для студентів і викладачів] / В.Г. Панок. – [2-е вид.]. – Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2013. – 328 с.
10. Панок В.Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку: Монографія / В.Г. Панок. – Чернівці: Технодрук, 2010. – 486 с.
11. Панок В.Г., Острова В.Д. Психологічна служба вищого навчального закладу / В.Г. Панок, В.Д. Острова. – К. : «Освіта України», 2010. – 230 с.
12. Психологічна служба і ПМПК системи освіти (за результатами 2012–2013 навчального року) / [Березіна Н.О., Лунченко Н.В., Обухівська А.Г. та ін.] – К. : Ніка-Центр, 2013. – 60 с.
13. Роджерс К.Ю. Клиентоцентрированная терапия / К.Ю. Роджерс. – М.: Ваклер, 1997. – 320 с.

14. Самоукина Н.В. Первые шаги практического психолога / Н.В. Самоукина. – Дубна : ООО «Феникс+», 2000. – 224 с.
15. Статистичний бюлетень показників розвитку психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій за 2014-2015 навчальний рік / [Березіна Н.О., Лунченко Н.В., Обухівська А.Г. та ін.]. – К. : Ніка-Центр, 2015. – 66 с.
16. Строяновська О.В. Психологічна служба в системі освіти : Практикум з навчального курсу для практичних психологів : навч. посібн. / О.В. Строяновська. – К. : Каравелла, 2010. – 176 с.
17. Чепелева Н.В. Соціально-психологічні чинники розуміння та інтерпретації особистого досвіду : монографія / Н.В. Чепелева, Т.М. Титаренко, М.Л. Смульсон та ін. [під ред. Н.В. Чепелевої]. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 255с.
18. Яценко Т.С. Методология глубинно-коррекционной подготовки психолога / Т.С. Яценко, А.В. Глузман. – Днепропетровск : Инновация, 2015. – 396 с.

Додаткова література

1. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка – Електрон. дані. – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 100 с.
2. Антонова Н.О. Психологічна зрілість як основа готовності до професійної діяльності психолога / Н.О. Антонова, Л.І. Рибачук // Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – Вип.7. – С. 29-43.
3. Астапов В.М. Тревожность у детей / В.М. Астапов – М.: ПЕР СЭ, 2008. – 160 с.
4. Городнова Н.М. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти / Н.М. Городнова // Практична психологія і соціальна робота. – 2001. – №1. – С. 27.
5. Гречуха І.А. Особливості роботи над професійно-орієнтованим завданням з курсу «Основи психологічного тренінгу» / І.А. Гречуха // Професійноорієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2010. – С. 330-358.
6. Детский практический психолог: Программы и методические материалы: Учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений / Под ред. О.А. Шаграевой, С.А. Козловой. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 256 с.

7. Дитячі страхи. Діагностика та корекція / За ред. Л. Райчук. – К.: Редакції загально педагогічних газет, 2014. – 120 с.
8. Дідик Н.М. Результати емпіричного дослідження професійно значущих характеристик особистісної зрілості майбутніх психологів / Н.М. Дідик // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. - №4. – С. 12-19.
9. Діяльність психолого-медико-педагогічних консультацій в умовах інтеграції дітей з особливими освітніми потребами [Електрон. дані] / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Т.В. Жук. – К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 140 с.
10. Дмитренко А.К. Мотиваційні та світоглядні аспекти вибору професії психолога / А.К. Дмитренко // Практична психологія і соціальна робота. – 2002. – №4. – С. 31-33.
11. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія: навч. посіб. / Т.В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
12. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т.В. Дуткевич, О.В. Савицька. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 42-47, 48-50.
13. Жутикова Н.В. Учителю о практике психологической помощи / Н.В. Жутикова. – М.: Просвещение., 1988. – 176 с.
14. Загурська І.С. Методологічні проблеми дослідження адаптації першокласників до шкільного навчання / І.С. Загурська // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – К.: Вид-во «Фенікс», 2011. – Т.ХІІ. Психологія творчості. – Випуск 13. – С. 150-157.
15. Збірник програм факультативних курсів, курсів за вибором та спецкурсів для застосування в роботі працівниками психологічної служби загальноосвітніх навчальних закладів / за наук. ред. В.Г. Панка. – Електрон. дані. - К.: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
16. Змановская Е.В., Рыбников В.Ю. Девиантное поведение личности и группы: учеб. пособие / Е.В. Змановская, В.Ю. Рыбников. – СПб.: Питер, 2012. – 352 с.
17. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт. кол. за ред. Панка В.Г., Гаркавенко З.О. – Електрон. дані. – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 219 с.
18. Кадишева Л.Б. Особливості прояву почуття власної гідності у студентів психологів / Л.Б. Кадишева // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. - №8. – С. 36-40.

19. Коломінський Н.Л. Методологічні засади професійної підготовки практичного психолога / Н.Л. Коломінський // Практична психологія і соціальна робота. – 2003. – №4. – С. 12-13.
20. Мельник Ю.Б. Формування культури здоров'я учнів як важлива складова роботи практичного психолога / Ю.Б. Мельник // Практична психологія і соціальна робота. – 2003. – №2-3. – С. 126-132.
21. Музика О.Л., Горбунова В.В., Загурська І.С., Майстренко Т.М. Професійноорієнтовані завдання з психології / О.Л. Музика, В.В. Горбунова, І.С. Загурська, Т.М. Майстренко / Навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. – 3-тє вид., перероб. і доп. - Житомир, 2010. – С. 15-23.
22. Обухівська А.Г. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК / А.Г. Обухівська, Т.Д. Ілляшенко, Л.Є. Андрусішина. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 56 с.
23. Овчарова Р.В. Практическая психология в начальной школе / Р.В. Овчарова. – М.: «Сфера», 2001. – С. 7-30.
24. Овчарова Р.В. Практическая психология образования: учеб. пособие для студ. психол. фак., университетов / Р.В. Овчарова. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 448 с.
25. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / за наук. ред. В.Г. Панка та І.І. Цушка. – Електрон. дані. – Київ : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 90 с.
26. Попова О.Б. Підлітковий суїцид. Види профілактики / О.Б. Попова, С.Є. Фесун; упоряд. Т.А. Шаповал. – К.: Редакції загально педагогічних газет, 2014. – 104 с.
27. Практикум з психодіагностики / Укладачі: Музика О. О., Остринська В.М., Остринський В.В. – Житомирський державний педагогічний інститут ім. І.Я.Франка, 1999. – 167 с.
28. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 3-тє вид. / Ю.О. Приходько. - К.: Каравела, 2012. – 248 с.
29. Програма «Особлива дитина: для дітей дошкільного віку зі спектром аутистичних порушень» / авт. кол. за ред. Шульженко Д. І., Островської К. О. – Інтернет видання. – Київ, Національний Педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2013. – 250 с.
30. Радчук Г.К., Андрійчук І.П. Підготовка особистості майбутніх практичних психологів / Г.К. Радчук, І.П. Андрійчук // Практична психологія і соціальна робота. – 2003. – №4. – С. 18-20.

31. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С. Загурська. – Житомир, 2010. – 85 с.
32. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / Укладач І.С. Загурська. – Житомир, 2010. – 85 с.
33. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: учеб пособие: В 2 кн. / Е.И. Рогов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ВЛАДОС, 1999. – Кн.2: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. – 480 с.
34. Цушко І.І. Формування навичок захисту і збереження репродуктивного здоров'я учнівської і студентської молоді: практ. посіб. / І.І. Цушко. – Електрон. дані. – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. – 104 с.
35. Шнейдер Л.Б. Психология семейных отношений. Курс лекций / Л.Б. Шнейдер. – М.: Апрель-Пресс, изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 512 с.

Електронні ресурси

36. Етичний кодекс психолога [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua
37. Лист Міністерства освіти і науки України «Стан та особливості діяльності психологічної служби системи освіти у 2014-2015 навчальному році» (від 25.07. 2014 р. № 1/9-374) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua; www.mon.gov.ua
38. Лист МОН України «Щодо організації та проведення «години психолога» у загальноосвітніх навчальних закладах» (від 04.07.12 № 1/9-488) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>
39. Лист МОН України «Щодо планування діяльності, ведення документації і звітності усіх ланок психологічної служби системи освіти України» (27.08.2000 № 1/9-352) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua
40. Освітньо-кваліфікаційна характеристика та освітньо-професійна програма підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: www.mon.gov.ua
41. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти (19.10.2001 № 691) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua

42. Положення про психологічну службу системи освіти України (03.05.99, № 127 у новій редакції наказу МОН України від 02.07.2009 №616) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua
43. Проблема гіперактивності [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: www.razvivalki.ru; www.defectolog.ru; <http://ua.ua.info/conter/articles/1084.html>.
44. Типове положення про атестацію педагогічних працівників (із змінами згідно наказу МОН МСУ від 20.12.2011 №1473) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.mon.gov.ua

ЗМІСТ

<u>Мета вивчення дисципліни “Психологічна служба ”</u>	3
<u>Структура залікового кредиту</u>	6
<u>Завдання для проведення семінарських занять</u>	8
<u>Семінарське заняття №1</u>	
<u>Психологічна служба як галузь професійної діяльності</u>	8
<u>Семінарське заняття № 2</u>	
<u>Основні види діяльності та функції соціально-психологічної служби</u>	9
<u>Семінарське заняття № 3</u>	
<u>Особистість практикуючого психолога</u>	9
<u>Семінарське заняття № 4</u>	
<u>Психологічна служба в закладах освіти</u>	10
<u>Семінарське заняття № 5</u>	
<u>Психологічна служба в медичних і правоохоронних закладах</u>	11
<u>Семінарське заняття № 6</u>	
<u>Психологічна служба в соціальних службах та на виробництві</u>	11
<u>Питання для підготовки до іспиту</u>	13
<u>Рекомендована література</u>	16
<u>Електронні ресурси</u>	20

Навчально-методична література

Вишньовський В. В.

**Методичні вказівки
щодо проведення практичних занять
з курсу “Психологічна служба”**

для студентів спеціальності 053 “Психологія”
всіх форм навчання

Формат 60x90/16. Обл. вид. арк. ... Тираж 10 прим. Зам. №

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.
46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 56
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4226 від 08.12.11.